

عنوان مقاله:

تبیین راهکارهای عملی و نظری کسب تواضع و فروتنی بر مبنای تحلیل محتوای خطبه قاصعه امیرالمومنین(ع)

محل انتشار:

فصلنامه اخلاق، دوره 16، شماره 37 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 28

نویسندگان:

صدیقه کاشفی - کارشناس ارشد علوم قرآن و حدیث، دانشگاه الزهراء(س)، تهران، ایران.

محمد عترت دوست - استادیار گروه الهیات و معارف اسلامی دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران.

فتحیه فتاحی زاده - استاد گروه علوم قرآن و حدیث دانشگاه الزهراء، تهران

خلاصه مقاله:

تواضع و فروتنی از جمله فضایل اخلاقی است که از خود ملکوتی و الهی انسان نشات می گیرد و بدان دلیل که در تکامل شخصیت انسان تاثیر بسزایی دارد، در آموزه های دینی بر آن بسیار تاکید شده است. یکی از مصادیق این تاکید را می توان در بلند ترین و مهم ترین خطبه امام علی(ع) مشهور به خطبه قاصعه که پس از جنگ نهروان ایراد شده، جستجو کرد. حضرت علی(ع) در این خطبه تلاش کرده است ضمن تبیین اهمیت این فضیلت اخلاقی و تاثیر آن در مقابله با تکبر به منزله مهم ترین عامل تسلط شیطان، راهکارهای عملی و نظری کسب تواضع را بیان و در نهایت، تصویر جامعی از این فضیلت ارزشمند اخلاقی ارائه کند. در این پژوهش کوشیده ایم با تکیه بر روش تحلیل محتوا و بهره گیری از فن تحلیل مضامین کیفی، گزاره های مرتبط با موضوع تواضع و فروتنی را در خطبه قاصعه تحلیل و الگوی جامع مفهومی تواضع را از منظر آن حضرت ترسیم کنیم. معرفی عوامل عملی و نظری ایجاد تواضع (مانند اقامه نماز، روزه داری، دادن زکات، احسان به والدین و احترام به مربی)، معرفی ویژگی های متواضع (مانند توجه به مستضعفان و فقرا، محبت به مومنان و سجده کردن)، معرفی نتایج برخورداری از تواضع (مانند دوری از وسوسه های شیطانی، دوری از کبر و تفاخر، کسب رضایت الهی و ایجاد الفت و محبت بین مردم) و معرفی مصادیق برگزیده متواضعان از جمله مباحثی است که امام علی(ع) در این خطبه بدان اشاره کرده است.

کلمات کلیدی:

امام علی، تواضع، فروتنی، خطبه قاصعه، روش تحلیل محتوا

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1027499>

